

Schweizerische Eidgenossenschaft

Confédération suisse

Confederazione Svizzera

Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Empowered lives.
Resilient nations.

LIGJI PËR PËRFSHIRJEN DHE AKSESUESHMËRINË

LIGJI PËR
PËRFSHIRJEN
DHE
AKSESUESHMËRINË

@ UNDP
Tiranë, Korrik 2018

Përgatitur nga **FShDPAK**

Ndalohet shitja apo përdorimi i këtij materiali për qëllime përfitimi

Ky material u realizua përmes programit "**Askush të mos mbetet pas**", financuar nga Agjencia Zvicerane për Zhvillim e Bashkëpunim, SDC, dhe zbatuar nga UNDP, UNICEF, UN Women and UNFPA.

Mendimet e shprehura në këtë guidë i përkasin autorëve dhe nuk përfaqësojnë domosdoshmërisht pikëpamjet e UNDP.

Disa nga figurat e këtij materiali, janë prodhuar nga "Inspired Services Publishing" Ltd.

Ligji përcakton të drejtat e personave me aftësi të kufizuara si e drejta për të votuar, për të shkuar në shkollë apo për të punuar.

- Ligji mbron këto të drejta njësoj si të drejtat e të gjithë njerëzve të tjerë, pa bërë dallime.

- Ligji për Përfshirjen dhe Aksesueshmërinë vendos që personat me aftësi të kufizuara të jetojnë në mënyrë të pavarur dhe në komunitet.

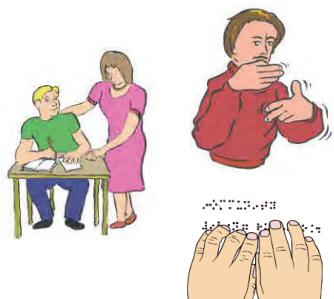
- Të jetosh në mënyrë të pavarur do të thotë që ti zgjedh ku jeton dhe me kë jeton.

- Ligji vendos gjithashtu që ti ke të drejtë të marrësh të gjithë mbështetjen e nevojshme për të jetuar në mënyrë të pavarur dhe në komunitet.

- Kjo mbështetje do të thotë që ke një person ndihmës, që respekton zgjedhjet e tua dhe të ndihmon të jetosh në komunitet, me miq, shokë apo të afërm sipas zgjedhjes tënde.

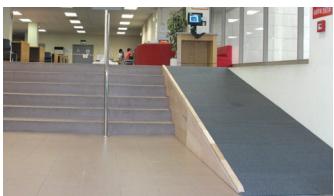

Ndihmësi personal ju ndihmon kur keni nevojë për gjëra personale, për përkthim në gjuhën e shenjave apo për t'ju bërë më të lehtë komunikimin me të tjerët.

Ligji gjithashtu sjell një mënyrë të re vlerësimi për nevojat e personave me aftësi të kufizuara. Do të

- ketë komisione me mjekë, psikologë, specialist të ndryshëm nga disa fusha që do të vlerësojnë aftësinë e kufizuar.

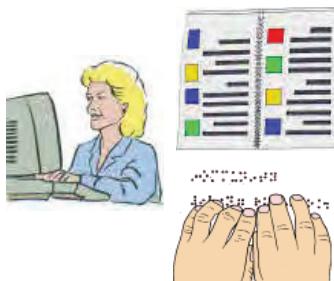

- Ligji përcakton detyrat e të gjitha zyrate shtetërore për të pasur aksesueshmëri, në ndërtesa dhe shërbime.

Aksesueshmëri do të thotë që të gjitha ndërtesat dhe shërbimet që përdoren nga të gjithë njerëzit, të përdoren edhe nga personat me aftësi të kufizuara.

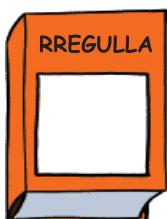
- Aksesueshmëri do të thotë që të gjitha vendet, përshembull rrugët, trotuaret, pallatet, spitalet, shkollat, parqet, por edhe transporti të përdoren nga personat me aftësi të kufizuara.

Aksesueshmëri do të thotë akses i lehtë në informacion për të gjithë personat me aftësi të kufizuara.

Kjo do të thotë përdorimin e formave të thjeshtuara për personat me aftësi të kufizuara intelektuale, përdorimin e gjuhës së shënajve për personat që nuk flasin e nuk dëgjojnë dhe përdorimin e Braille apo audio për personat që nuk shikojnë.

- Institucionet kanë për detyrë heqjen e pengesave për personat me aftësi të kufizuara.

- Këto pengesa mund të jenë sjellje jo të mira të njerëzve që punojnë në zyra apo në shërbime si restorante, dyqane e të tjera, ndaj personave me aftësi të kufizuara.

Pengesat mund të jenë dhe ligje që nuk janë të mira për personat me aftësi të kufizuara dhe të cilat institucionet kanë për detyrë t'i ndryshojnë.

Pengesat mund të jenë në shtëpi, atje ku jepen shërbime si në spital, poliklinika, banka, postë e të tjera.

Në Bashki dhe në institucionet e tjera në nivel lokal ka një person përgjegjës për aftësinë e kufizuar.

Ligji thatë që personat me aftësi të kufizuara kanë të drejtën për të marrë vendime.

Për këtë ju mund të

- merrni mbështetje nga familjarë, të afërm, miq apo shokë duke u kërkuar atyre që t'ju ndihmojnë atëhere kur keni nevojë të ndihmoheni prej tyre.

Këto vendime mund të jenë për vendin ku jetoni,

- për shtëpinë, për paratë tuaja, përse doni ti përdorni, si doni të kaloni kohën.

Kjo ndihmë për të marrë vendime duhet të jepet

- sipas disa rregullave të caktuara me vendim të qeverisë.

Ligji ngre një organ kombëtar që përbëhet nga 10 përfaqësues të qeverisë dhe 7 përfaqësues të organizatave të personave me aftësi të kufizuara apo që punojnë në fushën e aftësisë së kufizuar.

- Paratë për të zbatuar këtë ligj merren nga Buxheti i Shtetit.

- Avokati i Popullit dhe Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi shohin se si zbatohet ky ligj.

- Të gjitha institucionet duhet të mbledhin të dhëna për personat me aftësi të kufizuara.

Fondacioni Shqiptar për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara

Adresa: Rr. Bogdani, Nr 1, Tiranë
Tel.: 0035542269426;
E-mail: adrf@albmail.com